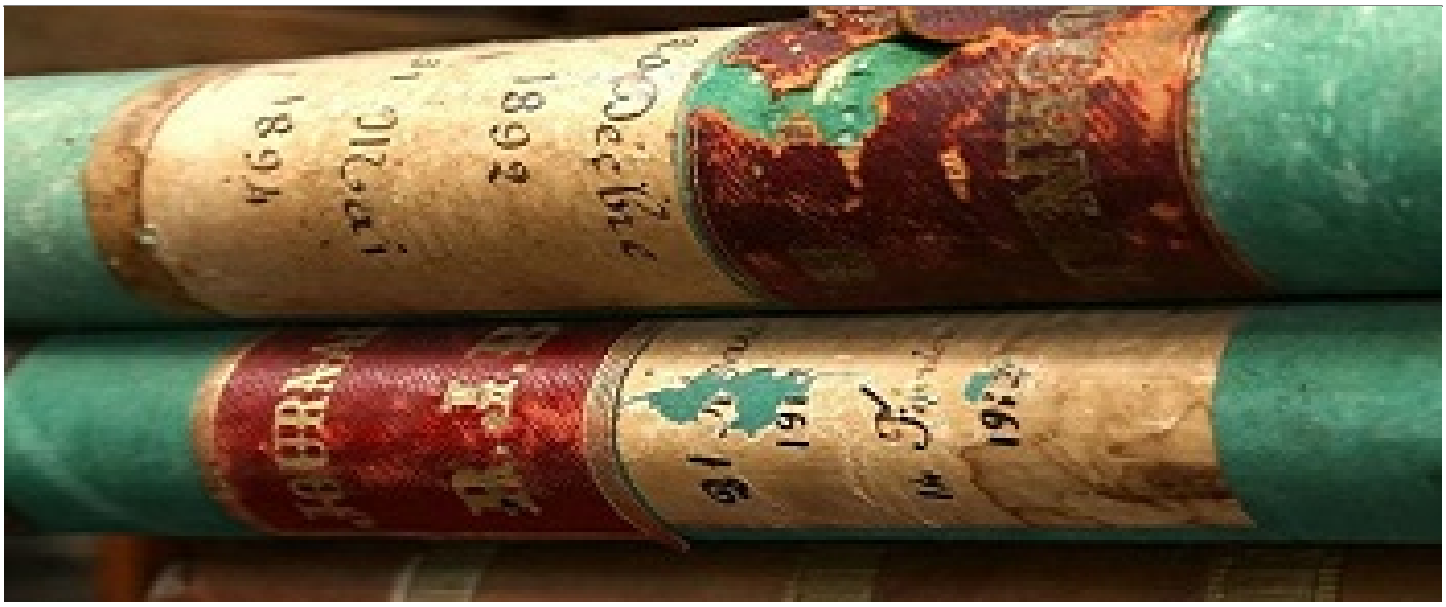

Els dos fills d'En Colom, Jaume i Ferran, recuperats

Autor: Jordi Bilbeny
Data de publicació: 09-12-2020

Dues personalitats més recuperades per En Jordi Bilbeny que estan relacionades amb En Cristòfor Colom i la primera colonització d'Amèrica, i que la censura d'estat va desfigurar: En Jaume i En Ferran Colom, fills del Descobridor.

2) Jaume Colom: Segons la història oficial és En Diego Colón, el fill gran i l'hereu de tots els béns i títols de l'Almirall Cristòfor Colom. Serà, per tant, el segon Virrei i Almirall de les Índies. Així mateix, En Jaume Colom també és el fill gran i l'hereu del Joan-Cristòfor Colom barceloní. Les cròniques ens presenten En Diego com un navegant, militar, polític i diplomàtic, tal com, en efecte, era En Jaume Colom. Va ser nomenat en els seus càrrecs americans pel rei Ferran, quan aquest ja no era rei de Castella i només era rei exclusiu dels estats de la Monarquia catalana. Això explicaria, perfectament, per què, en el moment àlgid del conflicte entre Ferran II i Felip el Bell, En Jaume Colom posarà els seus serveis sota les ordres del rei de Catalunya i no pas sota el de Castella.

La història oficial ens diu que aquest és el fill que el descobridor va tenir del seu matrimoni amb Felipa Moniz, a Portugal. Ara: ja he mostrat en diversos estudis i llibres com el fill que En Colom va tenir amb la infanta Felipa era En Ferran. El que passa és que els censors han hagut d'introduir un petit canvi. Com que sabien que En Colom havia tingut un fill a Portugal, han fet que fos En Jaume, perquè, altrament, quedava massa clar que aquest era català, i del qual, a més a més, hi ha múltiple documentació a Catalunya, perquè ja era major d'edat durant la guerra. Si, doncs, En Jaume era a Catalunya amb la família del seu germà i del seu cunyat, mentre el seu pare es trobava a l'exili portuguès, això encaixa alhora amb la història oficial, que també ens exposa que el descobridor, en tornar de Portugal, va anar a cercar el seu fill "Diego" a casa d'uns cunyats i va venir amb un fill molt petit. Aquest fill petit no pot ser ningú més que En Ferran.

3) Ferran Colom: Segons la història oficial és el fill natural d'En Cristòfor Colom, tingut amb una dama cordovesa, dita Beatriz Enríquez de Harana, que pertanyia a una família amb molt pocs recursos. Segons ens diu En José de la Torre i del Cerro, en el seu llibre Beatriz Enríquez de Harana y Cristóbal Colón, "aquesta era filla, com és sabut, d'Ana Núñez de Harana y de Pedro de Torquemada, llauradors modestos". Ara bé: aquesta mateixa història ens assegura, en múltiples fonts, que és tracta d'un fill legítim, ja que En Colom va estar casat legalment amb dues dones. Aquest és el parer d'En Cristòfor de Cardona i Colom, descendent del descobridor i almirall d'Aragó i de les Índies. Al seu Memorial del Pleito, editat a Madrid el 1606, ens confirma textualment que En Ferran Colom "fou fill legítim i de legítim matrimoni". Això s'acorda perfectament amb el Joan-Cristòfor Colom barceloní, que també es va mullerar dos cops. El primer amb la Margarida d'Alòs i el segon amb la Felipa de Coïmbra, si bé aquest darrer matrimoni el veiem i l'entenem per conjectures i raonaments diversos. Un altre element que em permet afermar-me en el que dic, és que l'Andrés de Morales, a la Historia de Córdoba, ens assegura que En Ferran Colom va néixer del matrimoni contret en aquesta ciutat pel descobridor, d'"on va ser veí durant sis anys". Però com que no hi ha cap dada, cap indici d'això, ni cap historiador ha ratificat que En Colom passés sis anys a Còrdova, és evident que aquest espai de temps és el que corresponia a l'estada i veïnatge a Lisboa, on la majoria de cronistes creuen que s'hi va estar entre sis i nou anys.

Ferran Colom

Per tant, si En Ferran Colom, més que ser fill d'aquesta cordovesa, era el fill d'En Colom i de Na Felipa de Coïmbra, això explicaria moltes coses. Primer, el nom del fill, donat que un oncle de la seva mare era l'Infant Ferran de Portugal; segon, que visqués a la Cort, tant a la del rei Ferran, com a la d'En Carles I; i, tercer, que fos un gran bibliòfil, tal com ho havia estat el seu avi Pere de Coïmbra; el seu oncle Francesc Colom, i el seu pare mateix.

Per tant, a la vista de tot plegat i del fet que va tenir relacions amb Lleida i amb els Cardona, amb qui acabarien sent parents, podríem conjecturar que, en tant que descendent del Comte d'Urgell, podria haver intentat reorganitzar el partit urgellista o aconseguir alguna mena de reconeixement o títol en aquest sentit. I això explicaria, d'una banda, que En Carles I li prohibís, per mitjà d'una ordre reial, continuar duent a terme els seus afers diplomàtics en terres lleidetanes i, de l'altra, que, al cap de poc, el 1548, el comtat d'Urgell s'acabés incorporant a la Corona, car l'una cosa sembla conseqüència de l'altra.

Jordi Bilbeny

[Del llibre «Totes les preguntes sobre Cristòfor Colom». David Bassa entrevista Jordi Bilbeny]

Foto de portada: El Llibre dels Epítomes, que va servir com a guia per a la col·lecció massiva de llibres d'En Ferran Colom. Havia desaparegut durant segles. (Glenn Koenig / Los Angeles Times). Només una fracció de la biblioteca d'En Ferran Colom encara existeix. Els llibres es troben a la Catedral de Santa Maria de Sevilla.